॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಚಾಣಕ್ಯನೀತಿಪಾಳಿ

೧. ನಾನಾಸತ್ಥೋ ದ್ಧತಂ ವಕ್ಖೇ,
ರಾಜ ನೀತಿ ಸಮುಚ್ಚಯಂ।
ಸಬ್ಬ ಬೀಜ ಮಿದಂ ಸತ್ಥಂ,
ಚಾಣಕ್ಯಂ ಸಾರಸಙ್ಗಹಂ॥

೨. ಮೂಲಸುತ್ತಂ ಪವಕ್ಖಾಮಿ,
ಚಾಣಕ್ಯೇನ ಯಥೋದಿತಂ।
ಯಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾನ ಮತ್ತೇನ,
ಮೂಳ್ಹೋ ಭವತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

೩. ವಿದುತ್ತಂ ನರಪಚ್ಚಞ್ಚ,
ನೇವತುಲ್ಯಂ ಕುದಾಚನಂ।
ಸದೇಸೇ ಪುಜ್ಜತೇ ರಾಜಾ,
ವಿದೂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪುಜ್ಜತೇ॥

೪. ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಗುಣಾ ಸಬ್ಬೇ,
ಮೂಳ್ಹೇ ದೋಸಾ ಹಿ ಕೇವಲಂ।
ತಸ್ಮಾ ಮೂಳ್ಹಸಹಸ್ಸೇಸು,
ಪಞ್ಞೋ ಏಕೋ ವಿಸಿಸ್ಯತೇ॥

೫. ಮಾತರಿವ ಪರದಾರೇಸು,
ಪರದಬ್ಬೇಸು ಲೇಟ್ಠುವ।
ಅತ್ತನಿವ ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು,
ಯೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸಪಣ್ಡಿತೋ॥

೬. ಕಿಂಕುಲೇನ ವಿಸಾಲೇನ,
ಗುಣಹೀನೋ ತು ಯೋನರೋ।
ಅಕುಲಿನೋಪಿ ಸತ್ಥಞ್ಞೋ,
ದೇವತಾಹಿಪಿ ಪುಜ್ಜತೇ॥

೭. ರೂಪಯೋಬ್ಬನಸಮ್ಪನ್ನಾ ,
ವಿಸಾಲಕುಲಸಮ್ಭವಾ।
ವಿಜ್ಜಾಹೀನಾ ನಸೋಭನ್ತೇ,

ನಿಗ್ಗನ್ಧಾ ಇವ ಕಿಂಸುಕಾ॥

೮. ತಾರಾನಂ ಭೂಸಣಂ ಚನ್ದೋ,
ನಾರೀನಂ ಭೂಸಣಂ ಪತಿ।
ಪುಥಬ್ಯಾ ಭೂಸಣಂ ರಾಜಾ,
ವಿಜ್ಜಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಭೂಸಣಂ॥

೯. ಮಾತಾ ಸತ್ತು ಪಿತಾ ವೇರೀ,
ಯೇನ ಬಾಲೋ ನಪಾಠಿತೋ।
ನ ಸೋಭತೇ ಸಭಾಮಜ್ಝೇ,
ಹಂಸಮಜ್ಝೇ ಬಕೋಯಥಾ॥

೧೦. ವರಮೇಕೋ ಗುಣೀ ಪುತ್ತೋ,
ನ ಚ ಮೂಳ್ಹಸತೇಹಿಪಿ।
ಏಕೋ ಚನ್ದೋ ತಮೋ ಹನ್ತಿ,
ನ ಚ ತಾರಗಣೇಹಿಪಿ॥

೧೧. ಲಾಲಯೇ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಾನಿ,
ದಸವಸ್ಸಾನಿ ತಾಲಯೇ।
ಪತ್ತೇ ತು ಸೋಳಸೇ ವಸ್ಸೇ,
ಪುತ್ತಂ ಮಿತ್ತಂವ ಆಚರೇ॥

೧೨. ಲಾಲನೇ ಬಹವೋ ದೋಸಾ,
ತಾಲನೇ ಬಹವೋ ಗುಣಾ।
ತಸ್ಮಾ ಪುತ್ತಞ್ಚ ಸಿಸ್ಸಞ್ಚ,
ತಾಲಯೇ ನ ತು ಲಾಲಯೇ॥

೧೩. ಏಕೇನಾಪಿ ಸುವಕ್ಖೇನ,
ಪುಪ್ಫಿತೇನ ಸುಗನ್ಧಿನಾ।
ವಾಸಿತಸ್ಸ ವನಂ ಸಬ್ಬಂ,
ಸುಪುತ್ತೇನ ಕುಲಂಯಥಾ॥

೧೪. ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಕುವಕ್ಖಸ್ಸ,
ಕೋಟರಟ್ಠೇನ ಅಗ್ಗಿನಾ।
ದಯ್ಹತೇ ಹಿ ವನಂ ಸಬ್ಬಂ,
ಕುಪುತ್ತೇನ ಕುಲಂ ಯಥಾ॥

೧೫. ದೂರತೋ ಸೋಭತೇ ಮೂಳ್ಹೋ,

ಲಮ್ಬಮಾನ ಪಟಾವುತೋ।
ತಾವಞ್ಚ ಸೋಭತೇ ಮೂಳ್ಹೋ,
ಯಾವ ಕಿಞ್ಚಿ ನಭಾಸತೇ॥

೧೬. ವಿಸತೋ ಅಮತಂ ಗಾಯ್ಹಂ,
ಅಮೇಜ್ಝಾಅಪಿ ಕಞ್ಚನಂ।
ನೀಚತೋ ಉತ್ತಮಾ ವಿಜ್ಜಾ,
ಥೀರತ್ನಂ ದುಕ್ಕುಲಾಅಪಿ॥

೧೭. ಉಸ್ಸವೇ ಬ್ಯಸನೇಚೇವ,
ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ಸತ್ತುವಿಗ್ಗಹೇ।
ರಾಜದ್ವಾರೇ ಸುಸಾನೇಚ,
ಯೋ ತಿಟ್ಠತಿ ಸಬನ್ಧವೋ॥

೧೮. ಪರೋಕ್ಖೇ ಕಿಚ್ಚಹನ್ತಾರಂ,
ಪಚ್ಚಕ್ಖೇ ಪಿಯವಾದಿನಂ।
ವಜ್ಜಯೇ ತಾದಿಸಂ ಮಿತ್ತಂ,
ವಿಸಕುಮ್ಭಂ ಪಯೋಮುಖಂ॥

೧೯. ಸಕಿಂ ದುಟ್ಠಞ್ಚ ಮಿತ್ತಂ ಯೋ,
ಪುನ ಸನ್ಧಾತು ಮಿಚ್ಛತಿ।
ಸಮಚ್ಚು ಮುಪಗಣ್ಹಾತಿ,
ಗಬ್ಭ ಮಸ್ಸತರೀ ಯಥಾ॥

೨೦. ನ ವಿಸ್ಸಸೇ ಅವಿಸ್ಸತ್ಥಂ,
ಮಿತ್ತಞ್ಚಾಪಿ ನ ವಿಸ್ಸಸೇ।
ಕದಾಚಿ ಕುಪಿತಂ ಮಿತ್ತಂ,
ಸಬ್ಬದೋಸಂ ಪಕಾಸಯೇ॥

೨೧. ಜಾನಿಯಾ ಪೇಸನೇ ಭಚ್ಚೇ,
ಬನ್ಧವೇ ಬ್ಯಸನಾಗಮೇ।
ಮಿತ್ತಞ್ಚಾ ಪದಿಕಾಲೇಚ,
ಭರಿಯಞ್ಚ ವಿಭವಕ್ಖಯೇ॥

೨೨. ಉಪಕಾರಗ್ಗಹಿತೇನ,
ಸತ್ತುನಾಸತ್ತುಮುದ್ಧರೇ।
ಪಾದಲಗ್ಗಂ ಕರಟ್ಠೇನ,
ಕಣ್ಟಕೇನೇವ ಕಣ್ಟಕಂ॥

೧೩. ನ ಮಿತ್ತಂ ಕೋಚಿ ಕಸ್ಸಚಿ,
ನ ಕೋಚಿ ರಿಪು ಕಸ್ಸಚಿ।
ಕಾರಣೇನ ಹಿ ಞಾಯತಿ,
ಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ರಿಪೂ ತಥಾ॥

೧೪. ದುಜ್ಜನೋ ಪಿಯವಾದೀ ಚ,
ನೇತಂ ವಿಸ್ಸಾಸಕಾರಣಂ।
ಮಧು ತಿಟ್ಠತಿ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ,
ಹದಯೇ ತು ಹಲಾಹಲಂ॥

೧೫. ದುಜ್ಜನೋ ಪರಿಹನ್ತಬ್ಬೋ,
ವಿಜ್ಜಾಯಾ ಲಙ್ಕತೋಪಿ ಸಂ।
ಮಣಿನಾ ಭೂಸಿತೋ ಸಪ್ಪೋ,
ಕಿಮೇ ಸೋ ನಭಯಂ ಕರೋ॥

೧೬. ಸಪ್ಪೋ ಕೂರೋ ಖಲೋ ಕೂರೋ,
ಸಪ್ಪಾ ಕೂರತರೋ ಖಲೋ।
ಮನ್ತೋ ಸಧಿವಸೋ ಸಪ್ಪೋ,
ಖಲೋ ಕೇನ ನಿವಾಯ್ಯತೇ॥

೧೭. ನಖೀನಞ್ಚ ನದೀನಞ್ಚ,
ಸಿಙ್ಗೀನಂ ಸತ್ಥಪಾಣಿನಂ।
ವಿಸ್ಸಾಸೋ ನೇವಕಾತಬ್ಬೋ,
ಥೀಸು ರಾಜಕುಲೇಸು ಚ॥

೧೮. ಹತ್ಥೀ ಹತ್ಥಸಹಸ್ಸೇನ,
ಸತಹತ್ಥೇನ ವಾಜಿನೋ।
ಸಿಙ್ಗಿನೋ ದಸಹತ್ಥೇನ,
ಠಾನಚಾಗೇನ ದುಜ್ಜನೋ॥

೧೯. ಆಪದತ್ಥಂ ಧನಂ ರಕ್ಖೇ,
ದಾರಂ ರಕ್ಖೇ ಧನೇಹಿಪಿ।
ಅತ್ತಾನಂ ಸತತಂ ರಕ್ಖೇ,
ದಾರೇಹಿಪಿ ಧನೇಹಿಪಿ॥

೨೦. ಪರದಾರಂ ಪರದಬ್ಬಂ,
ಪರಿವಾದಂ ಪರಸ್ಸ ಚ।
ಪರಿಹಾಸಂ ಗುರುಟ್ಠಾನೇ,

ಚಾಪಲ್ಯಞ್ಚ ವಿವಜ್ಜಯೇ॥

೩೧. ಚಜೇ ಏಕಂ ಕುಲಸ್ಸತ್ಥೇ,
ಗಾಮಸ್ಸತ್ಥೇ ಕುಲಂ ಚಜೇ।
ಗಾಮ ಜನಪದಸ್ಸತ್ಥೇ,
ಅತ್ತತ್ಥೇ ಪಥವಿಂ ಚಜೇ॥

೩೨. ಚಲತ್ಯೇಕೇನ ಪಾದೇನ,
ತಿಟ್ಠ ತ್ಯೇಕೇನ ಬುದ್ಧಿಮಾ।
ನಾಸಮಿಕ್ಖ್ಯ ಪರಂ ಠಾನಂ,
ಪುಬ್ಬಮಾಯತನಂ ಚಜೇ॥

೩೩. ಉದ್ಧ ಮತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ,
ಥದ್ಧ ಮಞ್ಜಲೀ ಕಮ್ಮುನಾ।
ಮೂಳ್ಹಂ ಛನ್ದೋ ನುವತ್ತೇನ,
ತಥಾ ತಥೇನ ಪಣ್ಡಿತಂ॥

೩೪. ಅತ್ಥನಾಸಂ ಮನೋತಾಪಂ,
ಗೇಹೇ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಚ।
ವಞ್ಚನಞ್ಚ ಪಮಾಣಞ್ಚ,
ಮತಿಮಾ ನ ಪಕಾಸಯೇ॥

೩೫. ಧನಧಞ್ಞಪ್ಪಯೋಗೇಸು ,
ತಥಾ ವಿಜ್ಜಾಗಮೇಸು ಚ।
ಆಹಾರೇ ಬ್ಯವಹಾರೇ ಚ,
ಚತ್ತಲಜ್ಜೋ ಸದಾ ಭವೇ॥

೩೬. ಧನಿನೋ ಸೋತ್ಥಿಯೋ ರಾಜಾ,
ನದೀ ವೇಜ್ಜೋ ತು ಪಞ್ಚಮೋ।
ಪಞ್ಚ ಯತ್ರ ನವಿಜ್ಜನ್ತೇ,
ತತ್ರ ವಾಸಂ ನಕಾರಯೇ॥

೩೭. ಯಸ್ಮಿಂದೇಸೇ ನ ಸಮ್ಮಾನಂ,
ನ ಪೀತಿ ನಚ ಬನ್ಧವಾ।
ನ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗಮೋ ಕೋಚಿ,
ತಂದೇಸಂ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ॥

೩೮. ಮನಸಾ ಚಿನ್ತಿತಂ ಕಮ್ಮಂ,

ವಚಸಾ ನಪಕಾಸಯೇ।
ಅಞ್ಞಲಕ್ಖಿತ ಕಾರಿಯಸ್ಸ,
ಯತೋ ಸಿದ್ಧಿ ನಜಾಯತೇ॥

೩೯. ಕುದೇಸಞ್ಚ ಕುವುತ್ತಿಞ್ಚ,
ಕುಭರಿಯಂ ಕುನದಿಂ ತಥಾ।
ಕುದಬ್ಬಞ್ಚ ಕುಭೋಜ್ಜಞ್ಚ,
ವಜ್ಜಯೇ ತು ವಿಚಕ್ಖಣೋ॥

೪೦. ಇಣಸೇಸೋಗ್ಗಿ ಸೇಸೋ ಚ,
ಬ್ಯಾಧಿಸೇಸೋ ತಥೇವ ಚ।
ಪುನ ಚ ವಡ್ಢತೇ ಯಸ್ಮಾ,
ತಸ್ಮಾ ಸೇಸಂ ನಕಾರಯೇ॥

೪೧. ಚಿನ್ತಾ ಜರೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ,
ವತ್ಥಾನಂ ಆತಪೋ ಜರೋ।
ಅಸೋಭಗ್ಯಂ ಜರೋ ಥೀನಂ,
ಅಸ್ಸಾನಂ ಮೇಥುನಂ ಜರೋ॥

೪೨. ಅತ್ಥಿ ಪುತ್ತೋ ವಸೇ ಯಸ್ಸ,
ಭಚ್ಚೋ ಭರಿಯಾ ತಥೇವ ಚ।
ಅಭಾವೇ ಪ್ಯತಿಸನ್ತೋಸೋ,
ಸಗ್ಗಟ್ಠೋ ಸೋ ಮಹೀತಲೇ॥

೪೩. ದುಟ್ಠಾ ಭರಿಯಾ ಸಠಂ ಮಿತ್ತಂ,
ಭಚ್ಚೋ ಚುತ್ತರದಾಯಕೋ।
ಸ ಸಪ್ಪೇಚ ಗಹೇ ವಾಸೋ,
ಮಚ್ಚುರೇವ ನಸಂಸಯೋ॥

೪೪. ಮಾತಾ ಯಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನತ್ಥಿ,
ಭರಿಯಾಚಾ ಪಿಯವಾದಿನೀ।
ಅರಞ್ಞಂ ತೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ,
ಯಥಾ ರಞ್ಞಂ ತಥಾಗಹಂ॥

೪೫. ಇಣಕತ್ತಾ ಪಿತಾ ಸತ್ತು,
ಮಾತಾ ಚ ಬ್ಯಭಿಚಾರಿನೀ।
ಭರಿಯಾ ರೂಪವತೀ ಸತ್ತು,
ಪುತ್ತೋ ಸತ್ತು ಅಪಣ್ಡಿತೋ॥

೪೬. ಕೋಕಿಲಾನಂ ಸರೋ ರೂಪಂ,
ನಾರೀ ರೂಪಂ ಪತಿಬ್ಬತಾ।
ವಿಜ್ಜಾ ರೂಪಂ ಕುರೂಪಾನಂ,
ಖಮಾ ರೂಪಂ ತಪಸ್ಸಿನಂ॥

೪೭. ಅವಿಜ್ಜಂ ಜೀವನಂ ಸುಞ್ಞಂ,
ದಿಸಾ ಸುಞ್ಞಾ ಅಬನ್ಧವಾ।
ಪುತ್ತಹೀನಂ ಗಹಂ ಸುಞ್ಞಂ,
ಸಬ್ಬಸುಞ್ಞಾ ದಲಿದ್ದತಾ॥

೪೮. ಅದಾತಾ ವಂಸದೋಸೇನ,
ಕಮ್ಮದೋಸಾ ದಲಿದ್ದತಾ।
ಉಮ್ಮಾದಾ ಮಾತುದೋಸೇನ,
ಪಿತುದೋಸೇನ ಮೂಳ್ಹತಾ॥

೪೯. ಗುರು ಅಗ್ಗಿ ದ್ವಿಜಾದೀನಂ,
ವಣ್ಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗುರು।
ಪತಿ ರೇಕೋ ಗುರುತ್ಥೀನಂ,
ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಭ್ಯಾಗತೋ ಗುರು॥

೫೦. ಅತಿದಬ್ಬೇ ಹತಾ ಲಙ್ಕಾ,
ಅತಿಮಾನೇ ಚ ಕೋರವಾ।
ಅತಿದಾನೇ ಬಲೀಬದ್ಧೋ,
ಸಬ್ಬಮಚ್ಚನ್ತ ಗಹಿತಂ॥

೫೧. ವತ್ಥಹೀನೋ ತ್ವಲಙ್ಕಾರೋ,
ಘತಹೀನಞ್ಚ ಭೋಜನಂ।
ಥನಹೀನಾ ಚ ಯಾನಾರೀ,
ವಿಜ್ಜಾಹೀನಞ್ಚ ಜೀವನಂ॥

೫೨. ಭೋಜ್ಜಂ ಭೋಜನಸತ್ತಿ ಚ,
ರತಿಸತ್ತಿ ವರಾ ಥಿಯೋ।
ವಿಭವೋ ದಾನಸತ್ತಿ ಚ,
ನಾಪ್ಪಸ್ಸ ತಪಸೋ ಫಲಂ॥

೫೩. ಪುತ್ತಪ್ಪಯೋಜನಾ ದಾರಾ,
ಪುತ್ತೋ ಪಿಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನೋ।
ಹಿತಪ್ಪಯೋಜನಂ ಮಿತ್ತಂ,

ಧನಂ ಸಬ್ಬಪ್ಪಯೋಜನಂ॥

೩೪. ದುಲ್ಲಭಂ ಪಾಕತಿಕಂ ವಾಕ್ಯಂ,
ದುಲ್ಲಭೋ ಖೇಮಕರೋ ಸುತೋ।
ದುಲ್ಲಭಾ ಸದಿಸೀ ಜಾಯಾ,
ದುಲ್ಲಭೋ ಸಜನೋ ಪಿಯೋ॥

೩೫. ಸೇಲೇಸೇಲೇ ನಮಾಣಿಕ್ಕಂ,
ಮುತ್ತಿಕಂ ನ ಗಜೇಗಜೇ।
ಸಾಧವೋ ನ ಹಿ ಸಬ್ಬತ್ರ,
ಚನ್ದನಂ ನ ವನೇವನೇ॥

೩೬. ಅಸೋಚೋ ನಿದ್ಧನೋ ಪಞ್ಞೋ,
ಅಸೋಚೋ ಪಣ್ಡಿತಬನ್ಧವೋ।
ಅಸೋಚಾ ವಿಧವಾ ನಾರೀ,
ಪುತ್ತನತ್ತ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ॥

೩೭. ಅವಿಜ್ಜೋ ಪುರಿಸೋ ಸೋಚೋ,
ಸೋಚಂ ಮೇಥುನ ಮಪ್ಪಜಂ।
ನಿರಾಹಾರಾ ಪಜಾ ಸೋಚಾ,
ಸೋಚಂ ರಜ್ಜ ಮರಾಜಕಂ॥

೩೮. ಕುಲೇಹಿ ಸಹ ಸಮ್ಪಕ್ಕಂ,
ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಚ ಮಿತ್ತತಂ।
ಞಾತೀಭಿ ಚ ಸಮಂ ಮೇಲಂ,
ಕುಬ್ಬಾನೋ ನವಿನಸ್ಸತಿ॥

೩೯. ಕಟ್ಠಾ ವುತ್ತಿ ಪರಾಧಿನಾ,
ಕಟ್ಠೋ ವಾಸೋ ನಿರಾಸಯೋ।
ನಿದ್ಧನೋ ಬ್ಯವಸಾಯೋ ಚ,
ಸಬ್ಬಕಟ್ಠಾ ದಲಿದ್ದತಾ॥

೪೦. ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಕುತೋ ಧಮ್ಮೋ,
ದುಜ್ಜನಸ್ಸ ಕುತೋ ಖಮಾ।
ವೇಸಿಯಾ ಚ ಕುತೋ ಸ್ನೇಹೋ,
ಕುತೋ ಸಚ್ಚಞ್ಚ ಕಾಮಿನಂ॥

೪೧. ಪೇಸಿತಸ್ಸ ಕುತೋ ಮಾನಂ,

ಕೋಪನಸ್ಸ ಕುತೋ ಸುಖಂ।
ಥೀನಂ ಕುತೋ ಸತಿತ್ತಞ್ಚ,
ಕುತೋ ಮೇತ್ತೀ ಖಲಸ್ಸ ಚ॥

೬೨. ದುಬ್ಬಲಸ್ಸ ಬಲಂ ರಾಜಾ,
ಬಾಲಾನಂ ರೋದನಂ ಬಲಂ।
ಬಲಂಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಮೋನಿತ್ತಂ,
ಚೋರಾನಂ ಅತಥಂ ಬಲಂ॥

೬೩. ಯೋ ಧುವಾನಿ ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜ,
ಅಧುವಂ ಪರಿಸೇವತಿ।
ಧುವಾನಿ ತಸ್ಸ ನಸ್ಸನ್ತಿ,
ಅಧುವಂ ನಟ್ಠಮೇವ ಚ॥

೬೪. ಸುಕ್ಖಂ ಮಂಸಂ ಥಿಯೋ ವುದ್ಧಾ,
ಬಾಲಕ್ಕ ತರುಣಂ ದಧಿ।
ಪಭಾತೇ ಮೇಥುನಂ ನಿದ್ದಾ,
ಸಜ್ಜು ಪಾಣಹರಾನಿ ಛ।

೬೫. ಸಜ್ಜು ಮಂಸಂ ನವನ್ನಞ್ಚ,
ಬಾಲಾ ಥೀ ಖೀರಭೋಜನಂ।
ಘತಮುಣ್ಹೋದಕಞ್ಚೇವ,
ಸಜ್ಜು ಪಾಣಕರಾನಿ ಛ॥

೬೬. ಸೀಹಾದೇಕಂ ಬಕಾದೇಕಂ,
ಛ ಸುನಾ ತೀಣಿ ಗದ್ರಭಾ।
ವಾಯಸಾ ಚತು ಸಿಕ್ಖೇಥ,
ಚತ್ತಾರಿ ಕುಕ್ಕುಟಾದಪಿ॥

೬೭. ಪಭೂತಮಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ವಾ,
ಯೋನರೋ ಕತ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಸಂಯತನೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ,
ಸೀಹಾದೇಕಂ ಪಕಿತ್ತಿತಂ॥

೬೮. ಸಬ್ಬಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಂಯಮ,
ಬಕೋವ ಪತಿತೋ ಜನೋ।
ಕಾಲದೇಸೋಪಪನ್ನಾನಿ,
ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಸಾಧಯೇ॥

೬೯. ಬಹ್ವಾಸೀ ಸಾಪ್ಪಸನ್ತುಟ್ಠೋ,
ಸುನಿದ್ದೋ ಸೀಘಚೇತನೋ।
ಪಭುಭತ್ತೋ ಚ ಸೂರೋ ಚ,
ಞಾತಬ್ಬಾ ಛ ಸುನಾ ಗುಣಾ॥

೭೦. ಅವಿಸ್ಸಾಮಂ ವಹೇ ಭಾರಂ,
ಸೀತುಣ್ಹಞ್ಚ ನವಿನ್ದತಿ।
ಸ ಸನ್ತೋಸೋ ತಥಾ ನಿಚ್ಚಂ,
ತೀಣಿ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಗದ್ರಭಾ॥

೭೧. ಗುಳ್ಹಮೇಥುನಧಮ್ಮಞ್ಚ,
ಕಾಲೇಕಾಲೇ ಚ ಸಙ್ಗಹಂ।
ಅಪ್ಪಮಾದಮನಾಲಸ್ಯಂ,
ಚತು ಸಿಕ್ಖೇಥ ವಾಯಸಾ॥

೭೨. ಯುದ್ಧಞ್ಚ ಪಾತರುಟ್ಠಾನಂ,
ಭೋಜನಂ ಸಹ ಬನ್ಧುಹಿ।
ಥಿಯಂ ಆಪದಗ್ಗತಂ ರಕ್ಖೇ,
ಚತು ಸಿಕ್ಖೇಥ ಕುಕ್ಕುಟಾ॥

೭೩. ಕೋತಿಭಾರೋ ಸಮತ್ಥಾನಂ,
ಕಿಂದೂರಂ ಬ್ಯವಸಾಯಿನಂ।
ಕೋ ವಿದೇಸೋ ಸವಿಜ್ಜಾನಂ,
ಕೋ ಪರೋ ಪಿಯವಾದಿನಂ॥

೭೪. ಭಯಸ್ಸ ಕಥಿತೋ ಪನ್ಥೋ,
ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಮಸಂಯಮೋ।
ತಜ್ಜಯೋ ಸಮ್ಪದಾಮಗ್ಗೋ,
ಯೇನಿಟ್ಠಂ ತೇನ ಗಮ್ಯತೇ॥

೭೫. ನ ಚ ವಿಜ್ಜಾಸಮೋ ಬನ್ಧು,
ನ ಚ ಬ್ಯಾಧಿಸಮೋ ರಿಪು।
ನಚಾಪಚ್ಚಸಮೋ ಸ್ನೇಹೋ,
ನ ಚ ದೇವಾ ಪರಂ ಬಲಂ॥

೭೬. ಸಮುದ್ದಾವರಣಾ ಭೂಮಿ,
ಪಾಕಾರಾವರಣಂ ಗಹಂ।
ನರಿನ್ದಾವರಣಾ ದೇಸಾ,

ಚಾರಿತ್ತಾವರಣಾ ಥಿಯೋ॥

೭೭. ಘತಕುಮ್ಭಸಮಾ ನಾರೀ,
ತತ್ತಙ್ಗಾರ ಸಮೋ ಪುಮಾ।
ತಸ್ಮಾ ಘತಞ್ಚ ಅಗ್ಗಿಞ್ಚ,
ನೇಕತ್ರ ಥಪಯೇ ಬುಧೋ॥

೭೮. ಆಹಾರೋ ದ್ವಿಗುಣೋ ಥೀನಂ,
ಬುದ್ಧಿ ತಾಸಂ ಚತುಗ್ಗುಣೋ।
ಛಗುಣೋ ಬ್ಯವಸಾಯೋ ಚ,
ಕಾಮೋಚಟ್ಠಗುಣೋ ಮತೋ॥

೭೯. ಜಿಣ್ಣಮನ್ನಂ ಪಸಂಸೇಯ್ಯ,
ಭರಿಯಂ ಗತಯೋಬ್ಬನಂ।
ರಣಾ ಪಚ್ಚಾಗತಂ ಸೂರಂ,
ಸಸ್ಸಞ್ಚ ಗೇಹಮಾಗತಂ॥

೮೦. ಅಸನ್ತುಟ್ಠಾ ದ್ವಿಜಾ ನಟ್ಠಾ,
ಸನ್ತುಟ್ಠಾಇವ ಪಾಥಿವಾ।
ಸಲಜ್ಜಾ ಗಣಿಕಾ ನಟ್ಠಾ,
ನಿಲ್ಲಜ್ಜಾ ಚ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ॥

೮೧. ಅವಂಸಪತಿತೋ ರಾಜಾ,
ಮೂಳ್ಹಪುತ್ತೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಅಧನೇನ ಧನಂ ಪಾಪ್ಯ,
ತಿಣಂವ ಮಞ್ಞತೇ ಜನಂ॥

೮೨. ಬ್ರಹ್ಮಹಾಪಿ ನರೋ ಪುಜ್ಜೋ,
ಯಸ್ಸತ್ಥಿ ವಿಪುಲಂ ಧನಂ।
ಸಸಿನೋ ತುಲ್ಯವಂಸೋಪಿ,
ನಿದ್ಧನೋ ಪರಿಭೂಯತೇ॥

೮೩. ಪೋತ್ಥಕಟ್ಠಾ ತು ಯಾವಿಜ್ಜಾ,
ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಧನಂ।
ಕಿಚ್ಚಕಾಲೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ,
ನ ಸಾವಿಜ್ಜಾ ನ ತದ್ಧನಂ॥

೮೪. ಪಾದಪಾನಂ ಭಯಂ ವಾತಾ,

ಪದ್ಮಾನಂ ಸಿಸಿರಾ ಭಯಂ।
ಪಬ್ಬತಾನಂ ವಜೀರಮ್ಹಾ,
ಸಾಧೂನಂ ದುಜ್ಜನಾ ಭಯಂ॥

೮೫. ಪಞ್ಞೇ ನಿಯುಜ್ಜಮಾನೇ ತು,
ಸನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ತಯೋಗುಣಾ।
ಯಸೋ ಸಗ್ಗನಿವಾಸೋ ಚ,
ವಿಪುಲೋ ಚ ಧನಾಗಮೋ॥

೮೬. ಮೂಳ್ಹೇ ನಿಯುಜ್ಜಮಾನೇತು,
ಖತ್ತಿಯಸ್ಸಾಗುಣಾ ತಯೋ।
ಅಯಸೋ ಚತ್ಥನಾಸೋ ಚ,
ನರಕೇ ಗಮನಂ ತಥಾ॥

೮೭. ಬಹೂಮೂಳ್ಹಸಙ್ಘಾತೇಹಿ,
ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಪಸುವುತ್ತಿಭಿ।
ಪಚ್ಛಾದ್ಯನ್ತೇ ಗುಣಾ ಸಬ್ಬೇ,
ಮೇಘೇಹಿವ ದಿವಾಕರೋ॥

೮೮. ಯಸ್ಸ ಖೇತ್ತಂ ನದೀತೀರೇ,
ಭರಿಯಾಪಿ ಪರಪ್ಪಿಯಾ।
ಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿನಯೋ ನತ್ಥಿ,
ಮಚ್ಚುರೇವ ನಸಂಸಯೋ॥

೮೯. ಅಸಮ್ಭಾಬ್ಯಂ ನವತ್ತಬ್ಬಂ,
ಪಚ್ಚಕ್ಖಮಪಿ ದಿಸ್ಸತೇ।
ಸಿಲಾ ತರತಿ ಪಾನೀಯಂ,
ಗೀತಂ ಗಾಯತಿ ವಾನರೋ॥

೯೦. ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಕಸಕೇ ನಿಚ್ಚಂ,
ನಿಚ್ಚಂ ಸುಖ ಮರೋಗಿಕೇ।
ಭರಿಯಾ ಭತ್ತು ಪಿಯಾ ಯಸ್ಸ,
ತಸ್ಸ ನಿಚ್ಚೋಸ್ಸವಂ ಗಹಂ॥

೯೧. ಹೇಲಸ್ಸ ಕಮ್ಮನಾಸಾಯ,
ಬುದ್ಧಿನಾಸಾಯ ನಿದ್ಧನಂ।
ಯಾಚನಾ ಮಾನನಾಸಾಯ,
ಕುಲನಾಸಾಯ ಭೋಜನಂ॥

೯೨. ಸೇವಿತಬ್ಬೋ ಮಹಾವಕ್ಖೋ,
ಫಲಚ್ಛಾಯಾ ಸಮನ್ವಿತೋ।
ಯದಿ ದೇವಾ ಫಲಂ ನತ್ಥಿ,
ಛಾಯಾ ಕೇನ ನಿವಾರಯೇ॥

೯೩. ಪಠಮೇ ನಜ್ಜಿತಾ ವಿಜ್ಜಾ,
ದುತೀಯೇ ನಜ್ಜಿತಂ ಧನಂ।
ತತೀಯೇ ನಜ್ಜಿತಂ ಪುಞ್ಞಂ,
ಚತುತ್ಥೇ ಕಿಂಕರಿಸ್ಸತಿ॥

೯೪. ನದೀಕೂಲೇಚ ಯೇ ವಕ್ಖಾ,
ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಧನಂ।
ಕಿಚ್ಚಂ ಥೀಗೋಚರಂ ಯಸ್ಸ,
ಸಬ್ಬಂ ತಂ ವಿಫಲಂ ಭವೇ॥

೯೫. ಕುದೇಸಮಾಸಜ್ಜ ಕುತೋತ್ಥಸಞ್ಚಯೋ,
ಕುಪುತ್ತಮಾಸಜ್ಜ ಕುತೋ ಜಲಞ್ಜಲೀ।
ಕುಗೇಹಿನಿಂ ಪಾಪ್ಯ ಗಹೇ ಕುತೋ ಸುಖಂ,
ಕುಸಿಸ್ಸಮಜ್ಝಾಪಯತೋ ಕುತೋ ಯಸೋ॥

೯೬. ಕೂಪೋದಕಂ ವಟಚ್ಛಾಯಾ,
ಸಾಮಾ ಥೀಚಿಟ್ಠಕಾಲಯಂ।
ಸೀತಕಾಲೇ ಭವೇ ಉಣ್ಹಂ,
ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ ಚ ಸೀತಲಂ॥

೯೭. ವಿಸಂ ಚಙ್ಕಮನಂ ರತ್ತಿಂ,
ವಿಸಂ ರಞ್ಞೋನುಕುಲತಾ।
ವಿಸಂ ಥೀಪಿ ಅಞ್ಞಾಸತ್ತಾ,
ವಿಸಂ ಬ್ಯಾಧಿ ಅವೇಕ್ಖಿತೋ॥

೯೮. ದುರಧೀತಾ ವಿಸಂ ವಿಜ್ಜಾ,
ಅಜಿಣ್ಣೇ ಭೋಜನಂ ವಿಸಂ।
ವಿಸಂ ಗೋಟ್ಠೀ ದಲಿದ್ದಸ್ಸ,
ವುದ್ಧಸ್ಸ ತರುಣೀ ವಿಸಂ॥

೯೯. ಪದೋಸೇ ನಿಹತೋ ಪನ್ಥೋ,
ಪತಿತಾ ನಿಹತಾ ಥಿಯೋ।
ಅಪ್ಪಬೀಜಂ ಹತಂ ಖೇತ್ತಂ,

ಭಚ್ಚದೋಸಾ ಹತೋ ಪಭೂ॥

೧೦೦ಹತಮಸೋತ್ತಿಯಂ ಸದ್ಧಂ,
ಹತೋ ಯಞ್ಞೋ ತ್ವದಕ್ಖಿಣೋ।
ಹತಾ ರೂಪವತೀ ವಞ್ಝಾ,
ಹತಂ ಸೇನಮನಾಯಕಂ॥

೧೦೧ವೇದವೇದಙ್ಗ ತತ್ತಞ್ಞೋ,
ಜಪಹೋಮಪರಾಯನೋ।
ಆಸೀವಾದವಚೋಯುತ್ತೋ,
ಏಸ ರಾಜಪುರೋಹಿತೋ॥

೧೦೨ಕುಲಸೀಲಗುಣೋಪೇತೋ,
ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಪರಾಯನೋ।
ಪವೀಣೋ ಪೇಸನಾದ್ಯಕ್ಖೋ,
ಧಮ್ಮಾದ್ಯಕ್ಖೋ ವಿಧೀಯತೇ॥

೧೦೩ಅಯುಬ್ಬೇದಕತಾಭ್ಯಾಸೋ,
ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಿಯದಸ್ಸನೋ।
ಅರಿಯಸೀಲಗುಣೋಪೇತೋ,
ಏಸ ವಜ್ಜೋ ವಿಧೀಯತೇ॥

೧೦೪ಸಕಿಂದುತ್ತ ಗಹಿತತ್ಥೋ,
ಲಹುಹತ್ಥೋ ಜಿತಕ್ಖರೋ।
ಸಬ್ಬಸತ್ಥ ಸಮಾಲೋಕೀ,
ಪಕಟ್ಠೋ ನಾಮ ಲೇಖಕೋ॥

೧೦೫ಸಮತ್ತನೀತಿಸತ್ತಞ್ಞೋ,
ವಾಹನೇ ಪೂಜಿತಸ್ಸಮೋ।
ಸೂರವೀರಗುಣೋಪೇತೋ,
ಸೇನಾದ್ಯಕ್ಖೋ ವಿಧೀಯತೇ॥

೧೦೬ಸುಚೀ ವಾಕ್ಯಪಟುಪ್ಪಞ್ಞೋ,
ಪರಚಿತ್ತೋಪಲಕ್ಖಕೋ।
ಧೀರೋ ಯಥಾತ್ಥ ವಾದೀ ಚ,
ಏಸ ದೂತೋ ವಿಧೀಯತೇ॥

೧೦೭ಪುತ್ತನತ್ತ ಗುಣೋಪೇತೋ,

ಸತ್ಥಞ್ಞೋ ಪಿಟ್ಠಪಾಚಕೋ।
ಸೂರೋ ಚ ಕಥಿನೋಚೇವ,
ಸೂಪಕಾರೋ ಸ ಉಚ್ಚತೇ॥

೧೦೮ಇಙ್ಗಿತಾ ಕಾರತತ್ತಞ್ಞೋ,
ಬಲವಾ ಪಿಯದಸ್ಸನೋ।
ಅಪ್ಪಮಾದೀ ಸದಾ ದಕ್ಖೋ,
ಪತಿಹಾರೋ ಸ ಉಚ್ಚತೇ॥

೧೦೯ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಯಂ ಪಞ್ಞಾ,
ಸತ್ಥಂ ತಸ್ಸ ಕರೋತಿ ಕಿಂ।
ಲೋಚನೇಹಿ ವಿಹೀನಸ್ಸ,
ದಪ್ಪಣೋ ಕಿಂಕರಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦ಕಿಂಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ,
ಸೋತಂ ಯತ್ಥ ನವಿಜ್ಜತೇ।
ನಗ್ಗಕಪಣಕೇ ದೇಸೇ,
ರಜಣೋ ಕಿಂಕರಿಸ್ಸತಿ॥